

Notulen

Onderwerp	Algemene Vergadering van Aandeelhouders Heijmans N.V.	Van	Nicole Schaeffer
		Telefoon	+31 6 2221 19 56
Vergaderdatum	11 april 2018, 14.00 uur	E-mail	nschaeffer@heijmans.nl
Locatie	Cultureel Centrum Perron-3 Rosmalen		
Ons kenmerk	HNV/NS/AVA/20180411		

Bij deze Algemene Vergadering van Aandeelhouders Heijmans N.V. (hierna te noemen: AVA) zijn van de raad van commissarissen Heijmans N.V. (hierna te noemen: RvC) aanwezig mevrouw P.G. Boumeester en de heren Sj.S. Vollebregt, R. van Gelder, S. van Keulen en R. Icke. De heer Vollebregt treedt, conform artikel 37 lid 1 van de Statuten Heijmans N.V., op als voorzitter van deze AVA. Hij wordt in het hiernavolgende als Voorzitter aangeduid.

Van de raad van bestuur Heijmans N.V. (hierna te noemen: RvB) zijn aanwezig de heren A.G.J. Hillen (voorzitter RvB) en J.G. Janssen (CFO).

Namens EY zijn aanwezig de heer W.P. de Pater en mevrouw I. Hengefeld.

Mevrouw J.J.C.A. Leemrijse, als notaris verbonden aan Allen & Overy, is aanwezig om ondersteuning bij het stemproces te bieden.

Voorts zijn aanwezig aangemelde certificaathouders en overige genodigden.

1. Opening

De Voorzitter opent de vergadering en heet aandeelhouders, vertegenwoordigers van accountant EY, bestuurders van de Stichting Administratiekantoor Heijmans (hierna te noemen: Stichting AK) en van de Stichting Preferente Aandelen Heijmans en overige (voorheen) aan de onderneming verbonden personen van harte welkom.

De Voorzitter zal proberen de vragen zo goed mogelijk te bundelen teneinde efficiënte beantwoording te bevorderen. Hij wenst allen een goede vergadering toe.

2. Mededelingen

De Voorzitter constateert dat de oproep voor deze AVA heeft plaatsgevonden conform de daarvoor geldende wettelijke en statutaire bepalingen middels plaatsing van de agenda en bijlagen op de website van Heijmans N.V. op 28 februari 2018. De registratiedatum is woensdag 14 maart 2018.

Stichting AK heeft een aanmelding van een certificaathouder tot bijwoning van de AVA beschouwd als een verzoek tot volmacht om zelf zijn of haar stem uit te brengen. Aan certificaathouders die

niet in de gelegenheid zijn om de AVA bij te wonen, is de mogelijkheid geboden om, via ABN AMRO e-voting, elektronisch een steminstructie en volmacht te verlenen aan mevrouw mr. J.J.C.A. Leemrijse, notaris te Amsterdam. Via deze mogelijkheid heeft de notaris volmachten en steminstructies ontvangen voor in totaal 100.419.870 stemmen, in totaliteit ca. 15,5 % van het maximaal uit te brengen aantal stemmen.

Omdat op dit moment in de vergadering nog certificaathouders binnen kunnen komen, wordt het aantal aanwezige stemmen later in de vergadering bekend gemaakt.

Tot secretaris wordt aangewezen mevrouw N. Schaeffer, secretaris van de vennootschap. Zij zal notulen van deze vergadering houden die, conform de van toepassing bepalingen uit de Corporate Governance Code, op de website van Heijmans zullen worden geplaatst en daarna zullen worden vastgesteld. Een afschrift van de vastgestelde notulen wordt op schriftelijk verzoek toegezonden.

Ten slotte deelt de Voorzitter mede dat één agendapunt, te weten agendapunt 6 inzake het voorstel aanpassing remuneratie RvC, is ingetrokken. Dit is vrijdag 6 april 2018 bekend gemaakt op de website van Heijmans. De Voorzitter geeft tijdens de rondvraag gelegenheid hier vragen over te stellen.

Hij geeft het woord aan de leden van de RvB, de heren Hillen en Janssen, voor hun toelichting op het bestuursverslag 2017.

3. Behandeling van het jaarverslag over het boekjaar 2017

3a. Toelichting door de RvB op het jaarverslag over het boekjaar 2017

De heer Hillen neemt als eerste het woord en heet allen ook namens de RvB heel hartelijk welkom. De toelichting wordt gegeven aan de hand van een presentatie waarnaar hier wordt verwezen en die is gepubliceerd op de website van Heijmans (Investor Relations, AVA 2018).

Inleiding

Een jaar geleden heeft Heijmans een dramatisch verlies van € 110 miljoen moeten melden. In 2017 is veel gebeurd en zijn we erin geslaagd om Heijmans weer op koers te brengen en is de basis gelegd voor een gezonde toekomst. Heijmans is er echter nog niet. Er is voldoende om te verbeteren en daarmee reden om bescheiden te blijven, maar Heijmans is op de goede weg en de RvB heeft daar vertrouwen in. Het is mooi te zien dat Heijmans medewerkers, na jaren van tegenslag, nu ook weer vertrouwen krijgen. Dat collega's elkaar weer durven aan te spreken, ook als dingen niet helemaal gaan zoals het zou moeten.

Voordat de heer Hillen verder gaat met de jaarcijfers, meldt hij dat het bij Heijmans een goede gewoonte om iedere bestuursvergadering te beginnen met de veiligheid binnen het bedrijf. Veiligheid is heel belangrijk, niet alleen binnen de onderneming, maar voor iedereen die betrokken is bij het bouwproces, dus opdrachtgevers, onderaannemers en leveranciers. Iedereen die betrokken is bij de bouw moet veiligheid stimuleren en samen moeten zij ervoor zorgen dat alle medewerkers veilig kunnen werken en 's avonds gezond weer thuiskomen. Veiligheid is een hoeksteen binnen Heijmans en daarom is het GO-programma, 'Geen ongevallen', geïntroduceerd. Daardoor zijn behoorlijke stappen gemaakt, het aantal ongevallen is afgenomen en het IF-cijfer is gedaald. Ca. 50% van de ongevallen is toe te schrijven aan ongevallen die als de 'big six' worden aangeduid: vallen, struikelen, stoten, klem raken, rondvliegende spullen en vallende voorwerpen. Dat heeft te maken met een opgeruimde bouwplaats. Alle inspanningen en resultaten vallen echter

in het niet bij het dodelijke ongeval dat Heijmans het afgelopen jaar heeft moeten betreuren waarbij de heer Fransen om het leven is gekomen. Dit ongeval is voor de RvB en voor Heijmans een extra stimulans om nog harder te werken aan een veiliger bedrijf.

Terugblik 2017

In het transitiejaar 2017 is veel gebeurd. Door het verkopen van de buitenlandse dochterondernemingen, het onder controle brengen van risicoprojecten en de verlenging van de financiering tot medio 2019 zijn er stappen gemaakt. Heijmans is getransformeerd tot een Nederlands bedrijf dat vasthoudt aan focus, discipline en excellence. Focus op de dingen die we kunnen, de discipline om nee te durven zeggen tegen dingen die we niet kunnen en de excellence om alles in één keer goed te doen. Voorts is gewerkt aan de-risking van de onderneming, in het bijzonder van het infrabedrijf waar een goede balans in omzet is gezocht tussen grote infraprojecten enerzijds en regionale projecten, onderhoud en beheer / asset management en specialismen anderzijds. De kernwaarden resultaatgerichtheid, eigenaarschap en samenwerken zijn verder verankerd in het IK! Programma.

Risicoprojecten

De N23 verloopt volgens planning en moet in december 2018 opengesteld worden. De Drachtsterweg is inmiddels in gebruik genomen. In het project RIVM is gezocht naar technische haalbaarheid en de kostenverdeling. Uiteindelijk heeft Heijmans besloten, mede naar aanleiding van het verschil in cultuur tussen de bedrijven in het consortium, om uit dit project te stappen. Als gevolg hiervan is een extra verliesvoorziening genomen van €3,5 miljoen. Ondanks dat het pijn doet om afscheid te nemen van een project, was dit het juiste besluit dat past dat in het de-risken van de onderneming. In de arbitrageprocedure inzake de Wilhelminasluis is een tussenvonnis gewezen waaruit blijkt dat geen van de partijen het probleem met het sluisontwerp had kunnen voorzien. De procedure duurt voort en partijen moeten overeenstemming zien te bereiken over de kostenverdeling. Als gevolg daarvan is in 6.29 van de jaarrekening een bandbreedte opgenomen van min €10 miljoen tot plus €10 miljoen.

De sector is geconfronteerd met een publiek debat over de veiligheid van breedplaatvloeren naar aanleiding van het instorten van de parkeergarage in aanbouw bij Eindhoven Airport. Ook Heijmans heeft op basis van de leidraad van de overheid 17 gebouwen onderzocht waar dit type vloeren is toegepast en heeft vastgesteld dat daar vooralsnog geen extra maatregelen nodig zijn.

Kerncijfers

De omzet is uitgekomen op €1,4 miljard, met een onderliggende EBITDA van €30 miljoen. Dit past binnen de geldende convenanten waarbij een ondergrens EBITDA geldt van €20 miljoen. Met een solvabiliteit van 27% wordt ruim aan het convenant voldaan dat minimaal 20% voorschrijft. De RvB is zich ervan bewust dat het beter moet want €20 miljoen nettowinst moet wel worden gezien in het licht van de boekwinst van €29 miljoen op de verkoop van de buitenlandse dochters. In het eerste jaar van het tweejarig herstelplan zijn goede stappen gezet op weg naar structureel herstel van de onderneming. De kredietfaciliteit is acht maanden eerder dan verplicht teruggebracht naar €156 miljoen. De RvB is wel teleurgesteld in Utiliteit. Er is een lagere omzet en verlies in 2017, en er zijn leegloopkosten mede als gevolg van het stoppen met RIVM en als gevolg van het terughoudend aannamebeleid. Bij Wonen, bestaande uit Vastgoed en Woningbouw, gaat het goed. Wonen is prima gepositioneerd en profiteert van de groeiende woningmarkt. In 2017 zijn zo'n 2200 woningen verkocht. Bij Infra is een grote omslag gerealiseerd, van zwaar verlies naar een bemoedigend resultaat dit jaar. Steeds meer projecten, een grote diversiteit daarin, dragen bij aan het positieve resultaat van de onderneming. Het aantal en de impact van de risicoprojecten is aan het afnemen.

Ontwikkeling per sector

De heer Janssen, sinds vijf maanden CFO van Heijmans, neemt het woord over van de heer Hillen. Hij licht de resultaten per sector toe en begint met Vastgoed. Zowel omzet als EBITDA zijn gestegen, respectievelijk tot €391 miljoen en €20 miljoen, en ook de orderportefeuille is toegenomen. Het aantal verkochte woningen is gestegen met 12% tot 2192 en de VON-prijs is ook gestegen. De investeringsverplichtingen zijn licht afgenomen. De voorwaardelijke verplichtingen zijn gedaald naar €114 miljoen en de onvoorwaardelijke verplichtingen zijn gedaald naar €73 miljoen. De strategische grondposities zijn licht gestegen naar €150 miljoen.

Woningbouw laat een beheerste ontwikkeling zien met een redelijk stabiele omzet. De winst is licht gestegen tot €5 miljoen. Ook hier is sprake van een forse toename van de orderportefeuille van 33%. Er is sprake van een sterke omslag van de markt, maar ook met druk op inkoop en onderaannemers. Het is zaak om door vroege betrokkenheid van onderaannemers ervoor te zorgen dat de kosten en de beschikbaarheid beheersbaar zijn. Vastgoed blijft inzetten op conceptwoningen, Heijmans Wens Wonen, het Heijmans Huismerk. Inmiddels zijn daar vorig jaar 550 woningen van verkocht en mogelijk dit jaar 1000. Van de Heijmans ONE zijn er afgelopen jaar 135 verkocht en de verwachting is dat verkoop daarvan zal doorzetten. Ten slotte zien we een groeiende vraag naar renovatie en verduurzaming. Op dat vlak is afgelopen jaar €50 miljoen omgezet binnen Woningbouw.

De resultaten van Utiliteit stellen teleur. Niet alleen is de omzet teruggelopen met 23% naar €240 miljoen, maar er wordt ook verlies gemaakt. Dit is het gevolg van de strikte toepassing van de verscherpte commerciële focus waardoor goed wordt gekeken welke projecten worden aangenomen en welke niet, maar ook van de exit uit RIVM en van leegloopkosten. De orderportefeuille is gedaald, voornamelijk veroorzaakt door de exit uit RIVM ter waarde van €150 miljoen. Inmiddels is bekend dat Heijmans samen met Dura Vermeer het kantoor voor EMA in Amsterdam gaat bouwen, daardoor neemt de orderportefeuille weer toe. Services presteert goed, en vertegenwoordigt ca. €170 miljoen van de omzet binnen Utiliteit. Daarmee legt Services een goede basis voor Utiliteit.

Bij Infra is zoals gezegd de grootste omslag te zien. Allereerst een omzetgroei met 9% tot €680 miljoen en een sterke verbetering van de EBITDA van min €73 miljoen naar plus €16 miljoen. Ook is de orderportefeuille toegenomen ten opzichte van dezelfde periode het jaar daarvoor. Genomen maatregelen, zoals het afbakenen van risicoprojecten, aangescherpte focus, versterking van de kwaliteit van de organisatie, kostenbesparingen en het benoemen van een Chief Risk Officer (CRO), sorteren effect.

Herstel volgens plan

Mede door de desinvestering van de buitenlandse dochterondernemingen is de cashpositie verbeterd, van €114 miljoen net debt naar €14 miljoen net cash ultimo 2017. De solvabiliteit is gestegen van 20% naar 27%. De financieringsfaciliteit is, sneller dan vereist, teruggebracht van €256 miljoen (in 2016) naar €156 miljoen en wordt komend jaar verder afgebouwd. Het hele jaar is voldaan aan de convenanten die voor 2017 golden. Heijmans voldeed ultimo 2017 ook aan de reguliere convenanten die per 2018 weer herleven.

Focus, discipline, excellence en strategieontwikkeling richting 2023

De heer Hillen neemt het woord over en geeft aan dat Heijmans de heldere koers die eerder is ingezet dit jaar voortzet. Het programma Focus, Discipline, Excellence heeft een goede basis gelegd voor verder herstel van de onderneming en nu ontstaat er ruimte om verder te kijken, naar 2023, het jaar waarin Heijmans 100 jaar bestaat. De strategische agenda is gebaseerd op drie

pijlers te weten Verbeteren, Verslimmen en Verduurzamen. Verbeteren ziet op onder meer voorspelbaarheid in projecten, fit for cash, veiligheid, de benoeming van een CRO, versterken van de samenwerking, de integraliteit tussen de diverse sectoren en het IK-cultuurprogramma. Verslimmen heeft te maken met het digitaliseren van het bouwproces, zoals bijvoorbeeld met 3D BIM, maar ook al met het ontwikkelen van 4D en 5D BIM. Dat houdt feitelijk in dat we samen met co-makers integraal ontwerpen. Het heeft ook te maken met data-gestuurd onderhoud, bijvoorbeeld met behulp van BeSense. Door te meten hoeveel een ruimte wordt gebruikt kan de schoonmaak daarop worden afgestemd. Samen met de Gemeente Eindhoven en Philips werkt Heijmans aan een plan om slimmer om te gaan met verlichting in de stad. Niet alleen binnen de woningbouw maar ook binnen infra zal er op basis van kennis en data meer gestandaardiseerd en modulair gebouwd worden.

De pijler Verduurzamen heeft drie thema's, energie, materiaal en ruimte. Energie spreekt bijna voor zich. Actueel is het gasloos bouwen. Heijmans gaat uiteraard gasloos ontwikkelen en bouwen. Het staat vast dat we van energieneutraal naar energie genererend gaan, niet alleen op woning- en gebouwniveau, maar ook op gebiedsniveau. Bij materialen moet gedacht worden aan circulair bouwen, materiaalinnovatie en herbruikbaarheid van materialen. Bekend is de toepassing van duurzaam hout. Verwacht wordt dat dit jaar een betonakkoord wordt gesloten tussen bouwers, leveranciers en de cementindustrie. Ruimte heeft te maken met het gebruik van beschikbare ruimte om woningen te maken voor de ruim 1 miljoen huishoudens die er tot 2030 bijkomen. Hoe zorgen we, in de beperkte ruimte die Nederland heeft, voor een goed evenwicht tussen economische groei, de woningbehoefte en de natuur? Er speelt dus een ruimtelijk vraagstuk, inclusief het aspect bereikbaarheid van steden, dat vraagt om prioritering, visie en ook om regie vanuit de landelijke overheid. Heijmans is wat haar betreft een partij die daar een rol in zal spelen en is daarvoor goed geëquipeerd.

Er zijn niet alleen kansen maar ook bedreigingen. De bouwsector is zwaar geraakt door de crisis van de afgelopen jaren. De personele uitstroom is heel groot geweest en er is heel weinig aanwas geweest van jonge, nieuwe medewerkers. Het imago van werken in de bouw moet verbeterd worden. Heijmans is trots op de mensen die elke dag in weer en wind werken aan de realisatie van onze bebouwde omgeving. De combinatie van de toenemende vraag naar woningen, mobiliteit en het steeds meer afnemende aantal vaklieden zal de bouw zeker raken. We moeten de bouw weer maken tot een prachtige sector waar vakmanschap en handwerk weer gewaardeerd worden. Heijmans wil samen met de onderwijssector de bouw tot een innovatieve sector maken. Jong, oud, denkers, doeners, verenigen en samen de ruimte geven om te innoveren in maaktechnologie. Dit thema staat hoog op de agenda van de RvB.

Zoals hiervoor is geschetst staat de bouw aan de vooravond van een belangrijke transitie. Heijmans wil en kan daar een rol in spelen. De RvB werkt samen met de sectoren in de onderneming aan het lange termijn plan dat invulling aan die rol kan geven. Het is nog te vroeg om daar richtinggevende uitspraken over te doen, maar één ding is zeker: er zal gebouwd worden de komende jaren en de (Heijmans)kleur geel zal daar zeker een rol in spelen.

Strategische keuzes

Er zijn organisatorische maatregelen genomen om goed geëquipeerd te zijn voor de toekomst. Eén daarvan betreft de aansturing van de onderneming. Er is een tweehoofdige RvB en er is een Groepsraad ingesteld die de dagelijkse leiding op zich neemt. In de Groepsraad hebben behalve de leden van de RvB ook de drie voorzitters van de sectoren, de CRO en de CHRO zitting. De CRO is benoemd op centraal niveau en de CHRO zal verder invulling geven aan management development en talentontwikkeling.

Door de toename van binnenstedelijke ontwikkeling en daarmee de toename van utilitaire woningbouw is besloten om Woningbouw en Utiliteit per 1 januari 2018 operationeel samen te voegen tot Bouw & Techniek en te laten aansturen door één directieteam. Binnen Bouw & Techniek wordt vorm gegeven aan het nieuwe onderdeel utilitaire woningbouw. Omdat er vrijwel geen PPP-projecten meer in de markt komen is besloten de business unit PPP te ontmantelen en de medewerkers, en daarmee de kennis en kunde, onder te brengen in de verschillende sectoren.

Outlook

Hoe kijkt Heijmans naar de toekomst? Heijmans ziet voor de sectoren Wonen, Werken en Verbinden alle mogelijkheden tot groei. We houden daarbij vast aan marge boven volume en doen wat we kunnen. Wonen profiteert van de markt en bij Werken, het nieuwe Bouw & Techniek, zien we duidelijk een groei in het volume. Voor Verbinden, Infra, geldt dat er voldoende werk in de markt is maar dat prijs en contractrisico's niet stabiel zijn. Heijmans gaat verder met het de-risken door de juiste balans te brengen tussen grote en de regionale projecten. Wat dat laatste betreft is het goed nieuws dat Heijmans in de afgelopen weken een aantal regionale werken heeft aangenomen zoals de A1 Azelo, de N280 bij Roermond en Brainport in Eindhoven.

De heer Hillen sluit af door te zeggen dat hij tijdens de AVA in 2017 tot zijn schande een verlies van € 110 miljoen moest rapporteren. Mede door vertrouwen van alle stakeholders, waaronder de aandeelhouders, en door vast te houden aan Focus, Discipline en Excellence heeft Heijmans in het transitiejaar 2017 grote stappen gemaakt en is de aanzet gedaan tot structureel herstel. De RvB verwacht op basis van de ingeslagen weg dat alle sectoren zullen bijdragen aan een positief resultaat over 2018. De RvB kijkt met vertrouwen en bescheidenheid naar 2018 maar wil ook trots uitspreken. Daarom eindigt deze toelichting met een korte film over Fenixloodsen Rotterdam waarin medewerkers laten zien hoe trots en vol passie zij werken aan dit mooie project. Hij bedankt de aanwezigen voor hun aandacht.

De Voorzitter dankt de heren Hillen en Janssen voor de wijze waarop zij aangeven dat je iedere dag met professionaliteit en discipline moet werken aan een sterk en steeds sterker Heijmans en ook voor hun bezielende woorden over toekomstgericht bouwen. Hij stelt voor dat de heer Van den Goorbergh, voorzitter van Stichting AK, als eerste een aantal vragen stelt. Daarna zullen andere vragenstellers in de gelegenheid worden gesteld vragen te stellen over hetzelfde onderwerp zodat efficiënt geantwoord kan worden.

De heer Van den Goorbergh wil een additionele opmerking maken over twee punten uit de presentatie van de heer Hillen. De eerste heeft betrekking op het traject van de-risking. De heer Hillen heeft aangegeven dat de projecten waar vorig jaar nog veel onzekerheid over bestond, inmiddels zijn teruggebracht tot een lijstje van één, de Wilhelminasluis. Sindsdien is via persberichten vernomen dat er weer interessante, nieuwe, grote projecten zijn gecontracteerd. Misschien is het goed dat de RvB op dat punt aangeeft waarom er op dit moment het vertrouwen is dat datgene wat Heijmans in het verleden is overkomen met die grote projecten nu niet meer zal gebeuren. Ten tweede vraagt de heer Van den Goorbergh om een verdiepende opmerking te maken naar aanleiding van de uitspraak dat naar verwachting alle sectoren in 2018 positief aan het resultaat zullen bijdragen. Zou de RvB al zo ver willen gaan dat in dat opzicht ook al iets over 2019 kan worden gezegd als je naar de onderliggende tendensen kijkt van de diverse marktsegmenten waarin Heijmans actief is?

De heer Stevens (Stichting Rechtsbescherming Beleggers) stelt dat Heijmans binnen de convenanten is gebleven door de verkoop van de buitenlandse dochterbedrijven en vraagt hoe Heijmans de kredietfaciliteit verder terug denkt te kunnen brengen gezien de magere winstmarges

van 2 a 3% en de oplopende personeels- en overige kosten. Tevens vraagt hij een nadere toelichting op het aannemebeleid.

De heer Visser geeft allereerst complimenten aan Heijmans voor de geweldige omwenteling die is gecreëerd in de onderneming. Daarnaast is er een inspirerende outlook en strategie. Ook heeft hij nog nooit meegemaakt dat een aandeelhoudersvergadering is begonnen met een goede presentatie over veiligheid, dat verdient een compliment. Hij vraagt wat onder faalkosten moet worden verstaan en wat die zijn als percentage van de omzet? Hoe verhoudt Heijmans zich daarin in de sector?

De heer Brinkman complimenteert de RvB met de presentatie en alle verbeteringen in het afgelopen jaar. Hij is voorstander van talentontwikkeling en vraagt of Heijmans op de TU Twente of andere universiteiten is gepositioneerd voor talentontwikkeling? Zijn tweede vraag is in hoeverre er budget beschikbaar is voor technologie, de groei in predictive maintenance?

De heer Abrahamse haalt aan dat hij tijdens de algemene vergadering drie jaar geleden heeft gevraagd of de Wilhelminasluis een 'hoofdpijndossier' zou worden en dat daar toen naar zijn mening vrij laconiek op werd geantwoord. Nu ligt het werk nog steeds stil. Hij vraagt wat de oorspronkelijke aanneemsom van dit project geweest is en of de RvB een termijn kan noemen waarin uitspraak in de arbitragezaak kan worden verwacht?

De heer Hillen begint met de vragen van de heer Van den Goorbergh over de risicoprojecten en of Heijmans daar nu gespaard blijft van risico's. De-risking gaat over de-risiken van het bedrijf als zodanig en van projecten. Dat betekent niet dat er nog maar één risicoproject is. Van de grote projecten waardoor Heijmans in het recente verleden in de problemen is gekomen is er nu één over, dat is de Wilhelminasluis. Heijmans neemt nog steeds grote projecten aan, bijvoorbeeld A9 Gaasperdammerweg, en daar zitten ook risico's aan, dat is inherent aan projecten. Er zijn echter veel maatregelen genomen om risico's te beperken. Zo wordt in een tender een risicomatrix opgesteld, is er een CRO benoemd, zijn er project reviews en is de RvB nauw betrokken bij het afronden van grotere tenders.

Ten aanzien van de vraag hoe de RvB kijkt naar 2019 antwoordt hij dat een aantal zaken een rol speelt. Zo is er schaarste aan arbeidskrachten en de prijzen van materialen en arbeid stijgen snel. Het is de kunst bij het aannemen van werk daarover afspraken te maken. Het begint echter bij onszelf. We moeten projecten kiezen die ons op het lijf geschreven zijn, doen wat we kunnen. Het betekent dat we goed nadenken over wat we goed kunnen, dat we risico's wegen en dat deze in de prijs worden meegenomen. De RvB ziet 2019, op basis van de kennis van vandaag, positief tegemoet wat betreft orderportefeuille. Er zijn een aantal grote werken die aflopen maar er worden ook weer nieuwe werken aangenomen.

Op de vraag van de heer Stevens antwoordt de heer Hillen dat vorig jaar de keuze is gemaakt om op eigen kracht tot kapitaalversterking te komen en daarmee de regie te behouden. De opbrengst van de verkoop van de buitenlandse ondernemingen heeft daaraan bijgedragen. Hij is het met de vragensteller eens dat de marges in de bouw te laag zijn. Om tot verdere afbouw van de kredietfaciliteit te komen moet ook winst worden gemaakt en Heijmans is, zoals aangegeven, hard bezig om het bedrijf solide te maken. In dat licht moet ook worden gekeken naar het besluit om over 2017 geen dividend uit te keren. Ook over 2018 wordt geen dividenduitkering voorzien. Wat betreft de kostenstijgingen geldt dat deze daar waar mogelijk worden doorberekend in prijzen, en dat wordt getracht goede indexeringsafspraken te maken met leveranciers.

Op de vraag van de heer Visser wordt geantwoord dat Heijmans inderdaad te maken heeft gehad met hoge faalkosten. Het interne programma 'nul opleverpunten' werpt echter vruchten af en de faalkosten dalen, een percentage is nu niet te noemen.

Op de vraag van de heer Brinkman antwoordt de heer Hillen dat Heijmans nauwe banden heeft met de TU Eindhoven en Avans Hogeschool. Heijmans is één van de oprichters van Stichting Spark waarin jonge ondernemers worden gestimuleerd te innoveren en te ondernemen. De volgende stap is een makerslab waarin denken en doen worden gecombineerd.

Ten slotte de Wilhelminasluis. Het is een moeilijk dossier dat nu ter beoordeling bij de arbiters ligt. Helaas kan niet worden aangegeven wanneer er een uitspraak komt. Zoals eerder in deze vergadering is aangegeven is er een technische oplossing maar moet er ook een financiële oplossing zijn voordat vervolgstappen kunnen worden gemaakt.

De heer Den Ouden (VEB) complimenteert Heijmans met de prestaties van het afgelopen jaar. Hij heeft wel een kanttekening. Er is een operationeel positief resultaat gerapporteerd, maar in hoeverre vloeit dat voort uit het vrijvallen van wellicht te ruim genomen voorzieningen op projecten? Het proces van de-risking heeft, op het eerst gezicht, succes gehad. Hij ziet echter wel een verlies in deelnemingen en joint ventures van € 18 miljoen. Partners zijn lastiger te sturen, is Heijmans nog wel een aantrekkelijke partner voor die anderen? Zijn kernvraag luidt wat het toekomstperspectief van Heijmans is. Moeten aandeelhouders de vingers gekruist houden en hopen dat het allemaal goed gaat? Moeten zij misschien stil hopen op een overnamebod? De tweede kernvraag luidt of Heijmans voldoende ruimte heeft om te investeren in grondposities, en of dat niet ten koste gaat van andere noodzakelijke investeringen?

Mevrouw Staal (VBDO) stelt vast dat zowel in de presentatie van de RvB als in het jaarverslag veel aandacht voor duurzaamheid is. Zij vraagt wat alle duurzaamheidsinitiatieven opleveren en hoe dat gemeten is. In hoeverre meet Heijmans de afhankelijkheid van de keten ten aanzien van grondstoffen als water en energie? Hoe denkt Heijmans uitvoering te geven aan de wens om niet alleen te onttrekken aan de leefomgeving maar ook iets toe te voegen? Heijmans heeft 10 sustainable development goals. Wat zijn de resultaten daarvan en hoe wordt gemeten? En als er niet wordt gemeten, wordt dat dan in de toekomst wel gedaan? Ten slotte de vraag of Heijmans de afhankelijkheid van grondstoffen als risico voor bedrijfsvoering ziet en of dit wordt opgenomen in het risicomanagement?

De heer Rienks heeft drie vragen. Ten eerste vraagt hij of Heijmans heeft overwogen om het project RIVM alleen af te maken in plaats van eruit te stappen. Dan had Heijmans daar volop werk aan gehad en geen leegloopkosten. Ten tweede vraagt hij of Heijmans om minder aan onderaannemers uit te besteden en meer eigen personeel te hebben, daar is meer vat op en die kunnen door Heijmans opgeleid worden. Ook is er dan meer grip op de kosten omdat er minder afhankelijkheid is van onderaannemers. Als laatste merkt hij op dat het bezit van grond volgens hem cruciaal gaat worden. Hoe ziet Heijmans dat en hoe worden grondaankopen betaald?

De heer Janssen gaat in op de eerste vraag van de heer Den Ouden. Hij verzekert de aanwezigen dat Heijmans zeker niet te veel heeft voorzien in 2016. Sommige projecten gaan wat beter, anderen gaan wat slechter. Maar het is zeker niet zo dat voorzieningen zijn overgeheveld van 2016 naar 2017. Ten aanzien van grondposities geldt dat Heijmans van plan is om op bescheiden schaal grondposities uit te breiden, waarbij goed wordt gekeken naar de tijdshorizon van ontwikkeling. Dit zal er nog steeds toe leiden dat de grondposities in totaliteit waarschijnlijk iets zullen dalen. Want er worden ook grondposities ontwikkeld en daar wordt cash mee vrijgemaakt.

Wat betreft het streven om de kredietfaciliteit verder terug te brengen geldt dat daar afspraken over zijn gemaakt met de banken. De beoogde investeringen, ook in innovaties, passen daarbinnen, daarbij moet niet aan hele grote bedragen worden gedacht.

Ten aanzien van de vraag of Heijmans nog steeds een aantrekkelijke partner is voor andere bedrijven om een deelneming aan te gaan wordt bevestigend geantwoord. Recent is Heijmans nog in een combinatie aan een groot werk begonnen.

De heer Hillen gaat in op de vragen rondom duurzaamheid. Duurzaamheid is een onderdeel van de bedrijfsvoering, er is bijvoorbeeld een energiemanagementplan en er is een aangescherpt inkoopbeleid. Wij rapporteren over onze eigen onderneming en niet over wat onze leveranciers en onderaannemers doen op het gebied van duurzaamheid. Uiteraard houden wij onze duurzaamheidsdoelstellingen voor ogen bij het selecteren van die partijen. Bij niet alleen onttrekken maar ook toevoegen aan de leefomgeving moet men denken aan duurzame woningen met nul op de meter, zonnepanelen, maar ook bijvoorbeeld aan de instandhouding van biodiversiteit rondom de aanleg van de A12 Veenendaal Ede Grijsoord en bij de A1/A27. Ook in het beheercontract van het Nationaal Militair Museum is opgenomen dat na afloop van de beheerperiode van 25 de biodiversiteit op het terrein groter moet zijn dan vandaag de dag. In het bouwproces wordt relatief weinig water gebruikt, daarom is er nog geen doelstelling gerelateerd aan watergebruik geformuleerd.

Heijmans heeft een aantal sustainable development goals geformuleerd waarvan een aantal meer en een aantal minder meetbaar zijn. Heijmans is natuurlijk wel bezig om daar met voorbeelden stappen in te maken. Ondanks dat het soms lastig te meten is zijn er wel voorbeelden van duurzaamheid zoals bijvoorbeeld de Bikescout voor een veilige oversteekplaats voor fietsers, de energie-neutrale woning en BeSense.

Wat betreft de vraag over grondstoffen in relatie tot risicomanagement wordt geantwoord dat dit samenhangt. Indien grondstoffen schaars worden stimuleert dat ook weer om nieuwe middelen in te zetten en te creëren. Klimaatverandering leidt echter, in de visie van Heijmans, niet alleen maar tot risico. Klimaatverandering leidt ook tot kansen voor de onderneming. Bijvoorbeeld in aardbevingsbestendig bouwen, ophoging van dijken door stijging van de zeespiegel. Ook gasloos bouwen, het lijkt misschien nu een bedreiging, maar is straks een kans voor de onderneming.

Ten aanzien van RIVM heeft de RvB zorgvuldige afwegingen gemaakt en vervolgens besloten uit dit project te stappen. De afweging is gemaakt tussen de financiële last die een exit met zich meebrengt en het drie jaar lang werken aan een project zonder opbrengst met als gevolg dat productiecapaciteit niet elders ingezet kan worden. Uiteraard kan de RvB niet treden in de overwegingen van de andere partijen.

Ten aanzien van de vraag of Heijmans niet meer eigen personeel moet aannemen en minder met onderaannemers moet werken geldt dat Heijmans altijd op zoek is naar de juiste balans. Het is belangrijk om een flexibele schil te hebben en om goed te beoordelen welke competenties Heijmans zelf in huis wil hebben, welke competenties waarde creëren, en wat we extern willen betrekken. Het gaat om de juiste balans, zowel in opgaande als in neergaande economie.

De heer Stevens vraagt welk risico Heijmans loopt om met stijgende prijzen te worden geconfronteerd, dit in het licht van een recent faillissement van een bouwbedrijf in Brabant. Wat zijn de risico's voor Heijmans in relatie tot het project EMA? Kan het nog aan Italië worden gegund? Dan een vraag over sloop en nieuwbouw. Er worden steeds meer goedkope huizen gesloopt waar nieuwe dure huizen voor in de plaats komen. En hoe tijdelijk is de Heijmans One?

De heer Den Ouden verwijst naar een artikel in de Cobouw waarin een andere aannemer heeft beweerd het project Zuidasdok niet te kunnen realiseren voor de prijs waarvoor het consortium Zuidplus het doet. Kan toegelicht worden waarom Zuidplus dat wel winstgevend denkt te kunnen gaan doen?

De heer Rienks vraagt wat Heijmans vindt van de trend dat het aantal PPP-projecten afneemt, dit type projecten werd voorheen warm omarmd en ook Heijmans heeft een aantal van die projecten gedaan. Is die trend gunstig of betreurt Heijmans het juist?

De heer Visser vraagt of hij het goed heeft gehoord tijdens deze vergadering dat over 2018 geen dividend zal worden uitgekeerd? Hij merkt op dat hij dat armzalig vindt want dividend is meer dan een winstuitkering. Het is ook een blijk van vertrouwen in de toekomst. En als een bedrijf kosten wil besparen op dividend, kunnen ze altijd kiezen voor een keuzedividend. Hij vindt het vreemd om nu al te zeggen dat er over een jaar, waarvan de verwachting is dat het goed zal gaan, geen dividend wordt uitgekeerd.

De Voorzitter geeft aan dat de vraag over dividend zal worden beantwoord bij agendapunt 4b Resultaatbestemming.

De heer Hillen beantwoordt de overige vragen. Ook Heijmans kan geconfronteerd worden met stijgende kosten voor arbeid wegens schaarste en grondstoffen. Het is dus belangrijk om goede afspraken met leveranciers te maken over prijzen en indexering. Stijgende kosten worden in de begroting opgenomen en doorberekend aan klanten. Ook is het zo dat de opdrachten voor Heijmans Woningbouw voor ca. 65-70% afkomstig zijn van Heijmans Vastgoed. Dat betekent dat daar waar stijgende kosten zijn er ook stijgende opbrengsten zijn. Dit heeft dus een risico dempend effect.

Wat betreft EMA geldt dat Dura Vermeer een geldige opdracht heeft van Rijksvastgoedbedrijf en dat Heijmans samen met Dura Vermeer daar uitvoering aan gaat geven. In het geval EMA alsnog aan Italië zou worden gegund, wat buitengewoon onwaarschijnlijk is, is het risico niet voor Dura Vermeer en voor Heijmans, maar voor het Rijksvastgoedbedrijf.

Ten aanzien van de vraag over sloop en nieuwbouw geeft de heer Hillen aan dat hij denkt dat er in de afgelopen jaren juist een goede balans is geweest in de renovatie van de bestaande bouw. Ook Heijmans doet daar veel in. Het is wel zo dat ook die woningen duurder worden. Hij is er echter een voorstander van om het systeem zo te wijzigen dat mensen, die bij aanvang van hun woon carrière steun nodig hadden van de overheid in de vorm van huursubsidie voor een goedkopere woning, later wanneer ze die steun niet meer nodig hebben, naar een duurdere huurwoning gaan, dus inkomensafhankelijke huur. Dan ontstaat de ruimte om te kunnen investeren in goedkope huurwoningen. Het is dus een zoektocht naar een systeem dat zorgt voor doorstroming in de sociale en betaalbare huur.

Ten slotte de Heijmans One. Deze is ontwikkeld om juist in gebieden die niet of nog niet tot ontwikkeling zijn gekomen een woongebied te creëren. De ervaring is dat dit helpt om een nieuw gebied te transformeren. Afgelopen jaar zijn 135 Heijmans One's verkocht, en mogelijk dat een deel daarvan permanent op één plek blijft staan, dat is niet aan Heijmans. Overigens zijn ze heel makkelijk verplaatsbaar.

De heer Hillen geeft aan dat het consortium Zuidasdok, dat bestaat uit Fluor, Hochtief en Heijmans, ervan overtuigd is dat het werk voor de aangeboden prijs gemaakt kan worden. Het feit dat de scope nu verandert omdat er nieuwe verzoeken van de opdrachtgever komen voor extra werkzaamheden biedt mogelijk ook extra opbrengsten.

Heijmans heeft een aantal succesvolle PPP-projecten gedaan zoals A12 VEG en het Nationaal Militair Museum. Op dit moment is Heijmans bezig met twee PPP-projecten, te weten de A1/A27 en de A9 Gaasperdammerweg. Heijmans heeft vastgesteld dat het aanbod van PPP-projecten behoorlijk is teruggelopen. Er staan er drie op stapel, de A9 Badhoevedorp, de A15 Ressen en Markaz Vlissingen. Vooralsnog doet Heijmans niet aan die projecten mee.

3b. Behandeling van het verslag van de RvC

In het verslag van de RvC, opgenomen in het Jaarverslag Heijmans 2017 op pagina 117-122, zijn onder andere aangegeven de frequentie van vergaderen en de binnen de RvC en maar ook met de RvB besproken onderwerpen. Tevens is een toelichting opgenomen op de activiteiten van de Auditcommissie, de Selectie- en benoemingscommissie en de Remuneratiecommissie. De Voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Den Ouden vraagt een nadere toelichting op de zelfevaluatie RvC, welke verbeterpunten zijn daaruit gekomen? Zijn tweede vraag heeft betrekking op het vertrek van de heer Majenburg en zijn vertrekvergoeding. Hij vindt het vreemd dat aan een bestuurder die ongeveer anderhalf jaar in functie is geweest, een vertrekvergoeding wordt uitgekeerd van ruim een jaar. Wat zijn de omstandigheden van zijn vertrek?

De Voorzitter antwoordt dat de zelfevaluatie elk jaar plaatsvindt en dit jaar met behulp van een extern bureau. Heijmans komt uit een fase waarvan veel druk op de onderneming stond. Nu de blik weer op de toekomst is gericht is dat een moment waarop de relatie tussen RvC en RvB, maar ook in die gremia onderling, wordt geëvalueerd. De uitkomst van de evaluatie is onderling gedeeld en de verbeterpunten worden gezamenlijk gedragen. Vastgesteld is dat er een goed team staat voor de fase waarin Heijmans zich nu bevindt.

Ten aanzien van de vraag over het vertrek van de heer Majenburg geeft de Voorzitter aan dat er binnen Infra zeer ingrijpende veranderingen zijn doorgevoerd om de winst te herstellen en dat daarbij grote voortgang is geboekt. Tegelijkertijd is ook gekeken naar de nieuwe omstandigheden en naar de afgenomen omvang van Heijmans. Daar heeft de RvC gedachten over gevormd en daarover is ook met de heer Majenburg gesproken. Vervolgens is daar gezamenlijk een conclusie aan verbonden, zoals ook in het persbericht (waarin het vertrek is aangekondigd) is aangegeven. Dat betekende ook dat het mandaat dat was voorzien voor een periode van vier jaar na ongeveer anderhalf jaar is geëindigd. De RvC heeft het, gezien de hele context, passend geacht een vergoeding toe te kennen. De heer Van Keulen voegt daaraan toe dat de redenering van de RvC logisch is. De heer Majenburg heeft zijn doelstellingen grotendeels behaald en heeft daarom een variabele beloning gekregen zoals die ook in het remuneratierapport is opgenomen. Tegelijkertijd is de RvC van mening dat Heijmans in een nieuwe fase is gekomen met een nieuwe bestuurlijke structuur waarin bedrijfsstromen directer worden aangestuurd. Daarbij past een kleinere RvB.

De heer Den Ouden stelt dat op grond van de Corporate Governance Code alleen een vergoeding wordt betaald indien sprake is van gedwongen vertrek. Nu een vergoeding aan de heer Majenburg is betaald wordt de suggestie gewekt dat zijn vertrek niet zo vrijwillig was als in het persbericht werd voorgesteld.

De Voorzitter antwoordt dat hij niet meer te zeggen heeft over dit onderwerp dan hij reeds heeft gezegd. Als de heer Den Ouden dat als afwijking van de Corporate Governance Code ziet dan heeft de RvC in zijn visie daarvan afgeweken.

3c. *Bespreking van de hoofdlijnen van de corporate governance structuur en naleving van de Corporate Governance Code*

De hoofdlijnen van de corporate governance structuur zijn te vinden in het hoofdstuk Corporate Governance in het Jaarverslag Heijmans 2017 vanaf pagina 83. Heijmans heeft een RvB die uit twee personen bestaat en een RvC die uit vijf personen bestaat. Per 1 april 2018 is een Groepsraad is ingesteld, een breder overlegorgaan dat uitdrukkelijk géén executive committee is in de zin van de Corporate Governance Code. Zowel RvB als RvC onderschrijven de Corporate Governance Code. Afgelopen jaar is op één punt afgeweken, namelijk op het punt van de benoemingstermijn van één bestuurslid van Stichting AK.

Vervolgens is er gelegenheid voor vragen.

De heer Den Ouden heeft een aantal vragen over certificering. Heijmans valt onder het structuurregime en heeft ook de Stichting Preferente Aandelen Heijmans. Steeds meer ondernemingen stappen af van certificering. Welke overwegingen heeft Heijmans om certificering te behouden? Vorig jaar had Stichting AK 80% van de stemmen, niet heel aantrekkelijk voor certificaathouders om dan zelf naar de AVA te komen.

De Voorzitter antwoordt dat Heijmans zeker niet van plan is de certificering op te heffen. Heijmans vindt het belangrijk dat certificaathouders de kans hebben aanwezig te zijn en zich uit te spreken tijdens de aandeelhoudersvergadering. Indien certificaathouders niet aanwezig kunnen zijn kan een volmacht of steminstructie worden afgegeven. Tegelijkertijd wil Heijmans voorkomen dat er willekeurige besluitvorming plaatsvindt door absenteïsme. Daarom wordt de zorgvuldige houding van Stichting AK erg gewaardeerd en voelt Heijmans zich comfortabel met deze constructie.

De heer Stevens is ook geen voorstander van certificering. Hij geeft aan dat buitenlandse aandeelhouders daar ook tegen zijn. Hij is van mening dat één beschermingsconstructie uit te leggen, maar twee niet. Bovendien vormt Stichting AK ook een kostenpost.

De Voorzitter stelt vooraf dat certificering uitdrukkelijk geen beschermingsconstructie is, maar is bedoeld, het is hiervoor al aangehaald, om willekeurige besluitvorming door absenteïsme te voorkomen. Stichting Preferente Aandelen Heijmans is wel een beschermingsconstructie. Zowel RvC als RvB hechten eraan om serieus om te gaan met observaties van aandeelhouders. Wij zijn ervan overtuigd dat het bestuur van Stichting AK dezelfde mening is toegedaan. De certificering vormt derhalve een soort veiligheidsklep voor een gebalanceerde oordeelsvorming en stemming waaraan de onderneming zeer hecht.

Wat betreft de steminstructies geldt dat iedere certificaathouder de mogelijkheid heeft om zelf naar de aandeelhoudersvergadering te komen of een volmacht aan een andere persoon te geven om in zijn plaats te gaan. Tevens kan een steminstructie worden gegeven aan de notaris, via het systeem van ABN AMRO. Voorts kunnen certificaathouders het bestuur van Stichting AK, middels een formulier dat op de website is te vinden, op de hoogte brengen van hun visie op bepaalde onderwerpen zodat het bestuur deze in ogenschouw kan nemen zijn oordeelsvorming. Overigens wordt hiervan vrijwel geen gebruik gemaakt.

De Voorzitter vraagt de voorzitter van Stichting AK, de heer Van den Goorbergh, iets te zeggen over de kosten die gepaard gaan met Stichting AK.

De heer Van den Goorbergh merkt op dat de honorering van de leden van het bestuur van Stichting AK door het bestuur zelf wordt vastgesteld, maar pas nadat daar een heel verstandig advies over in ontvangst is genomen.

3d. Behandeling van het bezoldigingsbeleid in 2017

De heer S. van Keulen, voorzitter van de Remuneratiecommissie, licht het bezoldigingsbeleid over 2017 toe. Het remuneratiebeleid is al een aantal jaren ongewijzigd en is te lezen in het Remuneratierapport. 2017 is een bijzonder en ook spannend jaar geweest. De RvC heeft in dat licht besloten om de korte en lange termijn doelstellingen voor de RvB voor 2017 te combineren. Over de exacte doelstellingen wordt zoals te doen gebruikelijk niet extern gecommuniceerd, maar zoals de heer Hillen aangaf in zijn toelichting, EBITDA was heel belangrijk. Overige doelstellingen hadden betrekking op de financiering van de onderneming en aspecten die te maken hebben met de turn around van de onderneming. Op die doelstellingen hebben zowel de heer Hillen als de heer Majenburg goed gepresteerd. De RvC heeft geoordeeld de heer Hillen een variabele beloning toe te kennen van 85% (van het vast overeengekomen salaris) en de heer Majenburg van 75% (van het vast overeengekomen salaris).

Er zijn geen vragen over dit punt.

4. Vaststelling jaarrekening, resultaatbestemming en decharge

Voordat de jaarrekening 2017 wordt behandeld, geeft de Voorzitter het woord aan de heer W.P. de Pater om een toelichting te geven op de door EY uitgevoerde controle.

De heer De Pater geeft aan dat hij namens EY als eindverantwoordelijke betrokken is bij Heijmans. Hij zal vier punten aanstippen, te weten de controle en de conclusie, de aanpak van de controle, onderkende risicogebieden en communicatie en interactie met de onderneming. Naar aanleiding van de controle is een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij zowel de geconsolideerde als de enkelvoudige jaarrekening van Heijmans en is vastgesteld dat aan de wettelijke eisen wordt voldaan. Bij het MVO-verslag is een separate assurance verklaring afgegeven.

De controle wordt uitgevoerd door een team van ervaren accountants en specialisten. De controlestrategie is gebaseerd op Heijmans als groep. De aanpak is top down en risicogericht. Daarbij zijn dus de omvang van de verschillende onderdelen en ook het risicoprofiel van de activiteiten doorslaggevend. Dat heeft geleid tot een controleplan dat met RvB en Auditcommissie is besproken. De gehanteerde materialiteit ziet op de mate van tolerantie zoals EY die hanteert bij de jaarrekening en op basis waarvan met steekproeven de controle wordt ingezet. De gehanteerde materialiteit is afgelopen jaar lager dan voorgaand jaar. Dat heeft alles te maken met de lagere omzet die Heijmans in 2017 heeft gerealiseerd ten opzichte van eerdere jaren.

In de controle zijn zogenaamde vijf key audit matters, kernpunten, gedefinieerd. Het zijn in het algemeen significante posten waar belangrijke transacties in plaatsvinden of waaraan een hoge mate van schatting of oordeelsvorming aan ten grondslag ligt. Deze vijf punten zijn waardering onderhanden werk, financiering en convenanten, waardering van goodwill, waardering grondposities en waardering van uitgestelde belastingvorderingen. Aan waardering van onderhanden werk is veel aandacht gegeven. Het is evident dat er veel sprake is van significante schattingen, die gepaard gaan met de projectwaarderingen. Er wordt goed gekeken naar projectcalculaties, de verwachte bestedingen op projecten, eventuele risico's maar

ook naar claims en disputen en contractuele voorwaarden. Het blijft een aandachtsgebied waar veel sprake is van oordeelsvorming door het management en waarvan EY deels afhankelijk is. Het tweede punt betreft de financiering en convenanten. Dit is belangrijk omdat het continuïteitsbeginsel waarop de jaarrekening is gebaseerd hier rechtstreeks mee samenhangt. Er is goed gekeken naar de inschattingen op het gebied van de kasstromen, het businessplan en de consequenties die dat heeft voor de verwachte financieringsbehoefte.

Het derde punt is de waardering van goodwill, met name bij Utiliteit. De impairment test laat zien dat de headroom duidelijk is afgenomen. Dat wil niet zeggen dat die ruimte nul is maar het is wel duidelijk dat daar een kritische kanttekening bij te plaatsen is.

Hetzelfde geldt voor grondposities, het vierde punt, ook daar sprake is van belangrijke afhankelijkheid van de toekomst. Die grondposities zijn onderhevig aan allerlei politieke en ruimtelijke orderingsbeslissingen waarvan het management en EY goed op de hoogte moeten zijn. Bekeken wordt of er demografische ontwikkelingen zijn die eventueel tot afwaardering zouden moeten leiden.

Het laatste kernpunt is de waardering van de uitgestelde belastingvorderingen. Dat zijn verliezen uit het verleden waarbij een deel van de verliezen gewaardeerd is als vordering op de fiscus, in de veronderstelling dat deze in de komende jaren kan worden omgezet in cash op het moment dat daar winst gerealiseerd wordt.

Ten slotte komt de samenwerking tussen EY en Heijmans aan de orde. De controle is een proces waarin meerdere rapportages plaatsvinden. Het auditplan, de rapportage bevindingen halfjaarcijfers en ook de managementletter waarin wordt ingaan op bevindingen rondom de interne organisatie en de interne beheersing. De belangrijkste punten uit die managementletter worden ook geadresseerd in het bestuursverslag van Heijmans. Uiteraard is er het accountantsverslag met gedetailleerde bevindingen vanuit de jaarrekeningcontrole en een aantal wettelijk verplichte onderdelen ten aanzien van onafhankelijkheid van de accountant en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Dat leidt tot de controleverklaring. EY bespreekt alle rapportages met de RvB, de Auditcommissie en de RvC en ervaart grote betrokkenheid en transparantie. EY heeft ook vastgesteld dat genoemde gremia de bevindingen ter harte nemen en dat daaraan adequaat opvolging wordt gegeven. Kortom, de samenwerking tussen Heijmans en EY is goed. Hiermee sluit de heer De Pater zijn toelichting af.

De Voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen aan de heer De Pater.

De heer Den Ouden vraagt of de accountant ook kritisch naar grondposities in deelnemingen en joint ventures heeft gekeken en ten tweede of de accountant iets meer kan zeggen over controleverschillen?

De heer De Pater antwoordt dat EY grondposities in deelnemingen en joint ventures op een geconsolideerd niveau bekijkt. De grondpositie en de -waardering in een deelneming of joint venture wordt door EY of door de accountant van de deelneming of joint venture kritisch bekeken. Het overgrote deel wordt door EY beoordeeld in de eigen controle. Wat betreft de controleverschillen geldt dat dit in het geheel van de controle van de jaarrekening moet worden gezien. In dat proces worden bevindingen gedaan en worden controleverschillen geconstateerd. Tevens is het zo dat EY gedurende het traject goed aangesloten blijft en dat daardoor ook controleverschillen tijdig worden onderkend c.q. worden voorkomen. Over die verschillen wordt gesproken met het management en de RvC. Het is niet opportuun om in deze vergadering in te gaan op de individuele controleverschillen, maar wel kan gezegd worden dat het aantal controleverschillen beperkt is en dat deze, voor zover deze boven de kritische grens uitkomen, zijn besproken met de RvC.

De heer Stevens heeft een vraag over joint ventures, hoe worden die door EY gecontroleerd?

De heer De Pater antwoordt, in lijn met het antwoord op de vorige vraag, dat EY ofwel zelf controlerend accountant is op grote projecten die in een joint ventures zitten, zoals bijvoorbeeld RIVM, of dat er een review plaatsvindt op de lokale accountant die de controle van de joint venture uitvoert. Dus de joint ventures zijn wel degelijk in beeld.

De heer Stevens heeft een vraag aan de CFO over immateriële activa. De heer Stevens is uitgegaan van de boekwaarde en komt aan een vrij hoog percentage van 49%. Hoe gaat Heijmans daar in de toekomst mee om?

De heer Janssen zegt dat Heijmans, net als EY, kritisch naar immateriële activa kijkt. Er wordt gekeken naar de waardering van goodwill en de ruimte daarin is, mede door de tegenvallende resultaten van Utiliteit, wat krapper geworden. Echter, de ruimte is nog steeds voldoende om niet tot een afwaardering van de goodwill te moeten overgaan. De RvB blijft kritisch naar de immateriële activa kijken.

Er zijn verder geen vragen en de Voorzitter gaat over tot behandeling van agendapunt 4a.

4a. Behandeling en vaststelling van de jaarrekening 2017

De Voorzitter geeft aan de RvC adviseert om de door de RvB opgemaakte jaarrekening over 2017 vast te stellen. EY heeft de jaarrekening gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende verklaring op 23 februari 2018. De vaststelling van de jaarrekening brengt met zich mee dat het resultaat over het boekjaar 2017, een bedrag van €20 miljoen, wordt toegevoegd aan de reserves. Voordat tot stemming wordt overgegaan geeft de Voorzitter het woord aan de notaris, mevrouw Joyce Leemrijse.

Mevrouw Leemrijse begint met een mededeling over het geplaatste kapitaal en de stemmen die aanwezig zijn. Het geplaatst kapitaal van Heijmans bestaat uit cumulatief preferente financieringsaandelen B (cumprefs) en gewone aandelen. Alle 4.510.000 cumprefs zijn vertegenwoordigd met in totaal 5.763.780 stemmen. Heijmans kent 21.409.169 gewone aandelen en certificaten daarvan en op 7 na zijn alle gewone aandelen en certificaten ter vergadering vertegenwoordigd. Dat is in totaal 642.274.860 stemmen. Stichting AK heeft 21.409.162 certificaten uitgegeven. 1.566.641 certificaten zijn in deze zaal aangemeld en aanwezig met stemrecht ofwel circa 7,3%. Daarnaast hebben houders van 3.347.329 certificaten ofwel ongeveer 15,5% een steminstructie aan de notaris gegeven.

Agendapunt 4a, vaststelling van de jaarrekening Heijmans N.V. over het boekjaar 2017, wordt in stemming gebracht.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 645.001.530 stemmen.

Tegen het besluit zijn 2.790 stemmen.

Er zijn 0 onthoudingen.

Dit betekent dat 100% van de stemmen is uitgebracht vóór de vaststelling van de jaarrekening. De Voorzitter constateert dat de jaarrekening van Heijmans N.V. over het boekjaar 2017 is vastgesteld.

4b. Resultaatbestemming boekjaar 2017

Heijmans voert een dividendbeleid waarbij – bijzondere omstandigheden daargelaten – wordt gestreefd naar een pay out ratio van 40% van de winst na belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening. Het is de afgelopen jaren niet tot uitkering gekomen. Op grond van de statuten artikel 31 lid 2 zal aan de houders van preferente financieringsaandelen B een bedrag worden uitgekeerd van in totaal circa € 3,5 miljoen ten laste van de vrij uitkeerbare reserves. De RvB heeft, onder goedkeuring van de RvC, besloten, met het oog op het belang van het herstel van de balans, over 2017 geen dividend over gewone aandelen uit te keren. Dit is derhalve geen stempunt.

De Voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Stevens vindt het passeren van dividend lastig te accepteren. Er zijn beleggingsinstellingen die niet investeren in ondernemingen die geen dividend uitkeren. Ook is hij van mening dat de waarde van het aandeel al wordt gedrukt door de certificering en dan nog eens door geen dividend uit te keren. Dat is niet in het belang van de aandeelhouders.

De Voorzitter antwoordt dat het besluit om niet tot uitkering over te gaan is ingegeven door het belang van herstel van de balans. De heer Hillen voegt daaraan toe dat Heijmans de financiële huishouding op orde moest brengen. Er is niet voor niets afscheid genomen van de buitenlandse dochterondernemingen. Er is een herstelplan van twee jaar gemaakt. Daarom wil de RvB ook geen verwachtingen over dividend over het jaar 2018 wekken. Absolute prioriteit heeft het terugbrengen van de schuldpositie. Hij benadrukt dat de RvB het belang van uitkeren van dividend zeker ziet, maar het moet wel in het licht worden gezien van de situatie waaruit Heijmans is gekomen en waar Heijmans vandaag de dag staat. Heijmans is op de weg voorwaarts maar de balans van de onderneming moet verder versterkt worden voordat aan dividend kan worden gedacht. Heijmans kijkt daarbij naar het totaal van de onderneming en alle stakeholders voor wie continuïteit van de onderneming van groot belang is.

4c. Verlening van decharge aan de leden van de RvB voor hun bestuur in 2017

Er wordt voorgesteld over te gaan tot verlening van decharge aan de leden van de RvB én voormalige leden van de RvB, te weten de heren Van der Els, Van den Biggelaar en Majenburg die alle drie gedurende 2017 zijn afgetreden, voor hun bestuur in 2017.

Er zijn geen vragen en het agendapunt wordt in stemming gebracht.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 644.929.440 stemmen.

Tegen het besluit zijn 360 stemmen.

Er zijn 0 onthoudingen.

Dit betekent dat 100% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat decharge is verleend aan de RvB en aan de voormalige leden van de RvB, waarvoor dank.

4d. Verlening van decharge aan de leden van de RvC voor het door hen uitgeoefende toezicht in 2017

Er wordt voorgesteld over te gaan tot verlening van decharge aan de leden van de RvC voor het door hen uitgeoefende toezicht in 2017.

Er zijn geen vragen en er wordt tot stemming overgegaan.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 644.926.410 stemmen.

Er zijn 3.360 tegenstemmen.

Er zijn 30 onthoudingen.

Dit betekent dat 100% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat decharge aan de RvC is verleend over het afgelopen boekjaar 2017 en dankt de aandeelhouders daar uitdrukkelijk voor.

5. Samenstelling raad van commissarissen Heijmans N.V.

5a. Samenstelling raad van commissarissen

Overeenkomstig het rooster van aftreden treden mevrouw P.G. Boumeester en de heer R. van Gelder af na de afloop van de AVA van 11 april 2018. Beiden zijn herbenoembaar. Voor de vacature die ontstaat door het aftreden van mevrouw P.G. Boumeester geldt het versterkte aanbevelingsrecht van de Ondernemingsraad Heijmans.

5b. Gelegenheid tot het doen van aanbevelingen ter vervulling van de twee onder a) genoemde vacatures.

De RvC heeft twee vacatures gesteld. De Ondernemingsraad heeft aangegeven geen aanbevelingen te doen, en ondersteunt de voorgedragen herbenoeming van mevrouw Boumeester en de heer Van Gelder. Er worden door de vergadering geen aanbevelingen gedaan.

5c. Voorstel tot herbenoeming van mevrouw P.G. Boumeester als lid van de raad van commissarissen

Voor de vacature die ontstaat door het aftreden van mevrouw P.G. Boumeester, draagt de RvC – mede op basis van de profielschets RvC Heijmans N.V. en op basis van haar kennis en ervaring – mevrouw P.G. Boumeester voor ter benoeming als lid van de RvC voor een periode van twee jaar, deze periode vangt aan per de afloop van de deze AVA en eindigt per de afloop van de jaarlijkse AVA in 2020.

De Voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Den Ouden stelt, onder verwijzing naar de benoemingstermijnen in de Corporate Governance Code, dat er nu twee commissarissen aftreden en dat er geen enkele nieuwe commissaris wordt benoemd. Heeft de RvC niet naar nieuwe commissarissen gezocht? Wat zijn de overwegingen geweest om deze twee zittende commissarissen voor twee jaar voor te dragen? Zou het niet goed zijn een frisse blik binnen de RvC te halen door de benoeming van nieuwe commissarissen?

De Voorzitter geeft aan dat de RvC zich de laatste twee jaar volledig heeft gericht op ondersteuning van de RvB bij het herstelplan. Met het oog op deze periode en het ingezette herstel geeft de RvC de voorkeur aan continuïteit. De RvC is gestart met het zoeken van een commissaris voor de vacature die ontstaat na het aftreden van de heer Van Keulen, per de AVA in 2019 (hij is niet herbenoembaar). Mede gelet op het rooster van aftreden zal de RvC een open oog houden voor kandidaten die op het radarscherm komen en zal de RvC als dat zich voordoet opnieuw een afweging maken.

De heer Van Keulen geeft een toelichting op de procedure die wordt gevolgd. Er zijn searchprofielen opgesteld in het kader van de wervingsprocedure voor de vacatures die in de nabije toekomst ontstaan. De RvC gaat allereerst aan de slag met de vervanging van zijn eigen positie.

De heer Brinkman vraagt of er bij het opstellen van de zoekprofielen is gedacht aan het inbrengen van technologische kennis? IT en privacywetgeving worden steeds actueler.

De heer Van Keulen vindt dat een goede suggestie, maar het is niet expliciet opgenomen in een profiel. Er zijn drie profielen waarbij is vastgesteld dat er bij brede profielen het gevaar bestaat dat men op zoek gaat naar 'een schaap met vijf poten'. De suggestie zal ter harte worden genomen.

De heer Den Ouden vindt het teleurstellend dat er geen nieuwe commissarissen worden benoemd. Ook in het kader van continuïteit had toch één nieuwe commissaris kunnen worden voorgedragen. De VEB hecht zeer aan naleving van de Corporate Governance Code. De VEB zal dan ook bij de agendapunten 5c en 5d tegen stemmen, dat is niet persoonlijk bedoeld, maar wel tegen de gang van zaken.

De heer Stevens vraagt mevrouw Boumeester een nadere toelichting op haar motivatie ten aanzien van de voordracht.

De Voorzitter geeft mevrouw Boumeester het woord. Zij zegt dat deze RvC een goed functionerende RvC is die in goed onderling overleg ook dit soort zaken, herbenoemingen, bespreekt. Zij had zich er aan de ene kant op voorbereid dat het na twee termijnen van vier jaar zou eindigen, maar tegelijkertijd is het in dit tijdsgewricht heel verstandig om als goed ingewerkt team nog een periode door te gaan. Zij doet dat van harte want Heijmans gaat haar aan het hart.

Er zijn verder geen vragen en de Voorzitter gaat over tot stemming.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 643.191.990 stemmen.

Er zijn 1.733.220 tegenstemmen.

Er zijn 4.590 onthoudingen.

Dit betekent dat 99,7% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat mevrouw Pamela Boumeester is herbenoemd tot commissaris van Heijmans N.V. voor de duur van twee jaar. Dank daarvoor.

5d. Voorstel tot herbenoeming van de heer R. van Gelder als lid van de raad van commissarissen

Voor de vacature die ontstaat door het aftreden van de heer Van Gelder, draagt de RvC – mede op basis van de profielschets RvC Heijmans N.V. en op basis van zijn bouwkennis en ervaring als voormalig CEO – de heer Van Gelder voor ter benoeming als lid van de RvC voor een periode van twee jaar, deze periode vangt aan per de afloop van de deze AVA en eindigt per de afloop van de jaarlijkse AVA in 2020.

De heer Stevens vraagt naar de motivatie van de heer Van Gelder.

De Voorzitter geeft het woord aan de heer Van Gelder.

De heer Van Gelder licht graag toe en zegt dat hij inmiddels een aantal jaren lief en leed bij Heijmans heeft mogen meemaken. Hij voelt zich betrokken bij Heijmans en hem is gevraagd nog twee jaar door te gaan hetgeen hij graag doet naar beste vermogen.

Er zijn verder geen vragen en de Voorzitter gaat over tot stemming.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 642.985.920 stemmen.

Er zijn 2.015.520 tegenstemmen.

Er zijn 4.530 onthoudingen.

Dit betekent dat 99,7% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat de heer Rob van Gelder is herbenoemd als commissaris van Heijmans N.V. voor de periode van twee jaar. Dank daarvoor.

5e. Rooster van aftreden

Conform het rooster van aftreden is de Voorzitter aftredend (en herbenoembaar) in 2019, de heer Icke is aftredend (en niet herbenoembaar) in 2020, in 2021 is er geen commissaris aftredend. Mevrouw Boumeester en de heer Van Gelder zijn, na hun zojuist gerealiseerde benoeming, tevens aftredend in 2020. Zoals aangegeven wordt gestart met het zoeken van kandidaten voor de positie van de heer Van Keulen.

6. Benoeming externe accountant

De RvC draagt, op aanbeveling van de Auditcommissie, Ernst & Young Accountants LLP (hierna: EY) voor tot herbenoeming als externe accountant van Heijmans N.V. R. Icke, voorzitter van de Auditcommissie, licht dat nader toe. Heijmans heeft EY in de afgelopen jaren zeer goed leren kennen. Men kan zich voorstellen dat in de situatie waarin de onderneming zich bevond, in 2016 en begin 2017, er veelvuldig gediscussieerd is samen met de RvB en de Auditcommissie. Daarbij is gebleken van standvastigheid van de accountant. De samenwerking is inhoudelijk zeer goed geweest maar ook zeer constructief. Heijmans heeft in zwaar gezeten en ook EY heeft het gezamenlijke belang van de onderneming onderkend. Op basis van het voorgaande heeft de Auditcommissie de RvC aanbevolen om EY voor te dragen voor een herbenoeming voor de boekjaren 2018 en 2019.

Er zijn geen vragen, de Voorzitter gaat over tot stemming.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 644.399.520 stemmen.

Er zijn 0 tegenstemmen.

Er zijn 601.830 onthoudingen.

Dit betekent dat 100% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat EY is herbenoemd als externe accountant voor de boekjaren 2018 en 2019.

7. Inkoop eigen aandelen

Dit voorstel betreft de machtiging van de RvB voor de duur van achttien maanden, te rekenen vanaf 11 april 2018, als bevoegd orgaan om onder goedkeuring van de RvC te besluiten gewone aandelen en preferente financieringsaandelen B in haar eigen kapitaal door de vennootschap te doen verkrijgen door aankoop ter beurs of anderszins. Voorgesteld wordt dat de machtiging is beperkt tot 10% van het geplaatste aandelenkapitaal en dat de aandelen door de vennootschap kunnen worden verkregen tegen een prijs tussen nominaal 110% van het gemiddelde van de slotkoersen van de laatste vijf beursdagen voorafgaand aan de dag van inkoop voor gewone aandelen en tussen nominaal en 110% van de uitgifteprijs voor de preferente financieringsaandelen B. Onder aandelen zijn certificaten van aandelen begrepen.

Er zijn geen vragen, de Voorzitter gaat over tot stemming.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 644.998.740 stemmen.

Tegen het besluit zijn 3.360 stemmen.

Er zijn 4.500 onthoudingen.

Dit betekent dat 100% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat het voorstel tot machtiging van de RvB als bevoegd orgaan tot inkoop van eigen (gewone) aandelen en preferente financieringsaandelen B is aangenomen.

8. Bevoegdheden raad van bestuur tot uitgifte van aandelen

8a. Verlenging van de aanwijzing van de RvB als bevoegd orgaan tot uitgifte van en/of tot het verlenen van rechten tot het nemen van aandelen

Verlenging van de aanwijzing van de RvB voor de duur van 18 maanden, te rekenen vanaf 11 april 2018, als bevoegd orgaan om onder goedkeuring van de RvC te besluiten tot uitgifte van en/of tot het verlenen van rechten tot het nemen van gewone aandelen. Daarbij zal de bevoegdheid van de RvB beperkt zijn tot 10% van het per 11 april 2018 geplaatste aandelenkapitaal alsmede 10% van het per 11 april 2018 geplaatste aandelenkapitaal indien de uitgifte plaatsvindt in het kader van een fusie of overname dan wel het aangaan van een strategische alliantie.

Omdat niemand het woord vraagt over dit agendapunt wordt overgegaan tot stemming.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 584.752.590 stemmen.

Tegen het besluit zijn 21.052.710 stemmen.

Er zijn 39.004.500 onthoudingen.

Dit betekent dat 96,5% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat de vergadering heeft besloten tot verlenging van de aanwijzing van de RvB als bevoegd orgaan om onder goedkeuring van de RvC te besluiten tot uitgifte van en / of tot het verlenen van rechten tot het nemen van aandelen.

8b. Verlenging van de aanwijzing van de RvB als bevoegd orgaan het voorkeursrecht op gewone aandelen te beperken of uit te sluiten

Verlenging van de aanwijzing van de RvB voor de duur van 18 maanden, te rekenen vanaf 11 april 2018, als bevoegd orgaan om onder goedkeuring van de RvC het voor het voorkeursrecht op gewone aandelen te beperken of uit te sluiten, indien die aandelen worden geplaatst met gebruikmaking van de onder 8a. vermelde bevoegdheid.

Er zijn geen vragen en er wordt gestemd.

Uitslag stemming:

Voor het besluit zijn 623.493.240 stemmen.

Tegen het besluit zijn 21.178.860 stemmen.

Er zijn 4.500 onthoudingen.

Dit betekent dat 96,7% van de stemmen is uitgebracht voor het voorstel. De Voorzitter constateert dat de vergadering heeft besloten tot verlenging van de aanwijzing van de RvB als bevoegd orgaan om onder goedkeuring van de RvC het voorkeursrecht op gewone aandelen uit te sluiten.

9. Rondvraag

De Voorzitter biedt de gelegenheid tot het stellen van een rondvraag. Bij de opening heeft de Voorzitter aangegeven dat er nu ook vragen kunnen worden gesteld over de intrekking van het agendapunt ter zake van de aanpassing van de remuneratie van de RvC.

De heer Den Ouden heeft een opmerking en een vraag. Allereerst merkt hij op dat de VEB verheugd is dat het voorstel voor aanpassing van de remuneratie RvC is ingetrokken. Want er zijn wezenlijke veranderingen geweest, de vennootschap is kleiner geworden en er zijn verliezen geleden. De VEB vond het een buitengewoon ongelukkig moment om met dat voorstel te komen. De vraag luidt of Heijmans te maken heeft gehad met aanvallen op digitaal gebied en heeft Heijmans structurele contracten voor ondersteuning als zich dat inderdaad voordoet?

De heer Janssen antwoordt dat twee zaken van belang zijn. Eén is de continuïteit van onze dagelijkse processen en twee is de persoonlijke data die zeer actueel is door de AVG. Heijmans is druk bezig om compliant te zijn met de AVG. Ook in een bouwbedrijf worden verbazingwekkend veel persoonsgegevens verwerkt. Voor de continuïteit van de bedrijfsvoering is van belang dat Heijmans de afgelopen jaren significant geïnvesteerd heeft in één systeem, SAP, een heel solide systeem dat in het hele bedrijf heel goed functioneert en dat goed beveiligd wordt. Heijmans heeft tot nu toe geen enkel incident meegemaakt, maar het vergt wel continu investering om ervoor te zorgen dat dat ook zo blijft.

De heer Stevens merkt op dat hij het jaarverslag in druk eerder wil ontvangen. Hij vindt de digitale versie, die vanaf 23 februari jl. beschikbaar was, niet goed hanteerbaar.

De Voorzitter antwoordt dat getracht zal worden de hard copy eerder ter beschikking te stellen. Echter, Heijmans kiest primair voor een digitale versie, mede uit duurzaamheidsoogpunt, en de hard copy's worden enkel uit service oogpunt bij de AVA in een kleine oplage ter beschikking gesteld.

De heer Rienks heeft twee vragen. Ten eerste vraagt hij of de RvC voor de komende vacatures in de RvC weer gaat zoeken in de kringen van (oud)topmannen en- vrouwen van beursbedrijven, de achtergrond van de huidige RvC leden, of dat de RvC breder gaat zoeken? Ten tweede zegt hij dat hij zich kan voorstellen dat het intrekken van het voorstel tot aanpassing van de remuneratie toch als een soort afwijzing moet voelen, dat de verhoging hen niet wordt gegund. Had de RvC niet voor een wat bescheidener verhoging kunnen vragen? Waarschijnlijk hebben een paar grootaandeelhouders gemeld dat zij tegen het voorstel zullen stemmen. Hij raadt de RvC aan om volgend jaar weer met een voorstel te komen en dan van tevoren te polsen wat aanvaardbaar is.

Ten aanzien van de eerste vraag antwoordt de Voorzitter dat kandidaten niet per se een achtergrond als CEO van een beursgenoteerd bedrijf moeten hebben. De zoektocht zal breed worden opgezet.

Ten aanzien van de tweede vraag stelt de Voorzitter dat de RvC een groot voorstander is van marktconforme beloning voor het professionele werk dat de RvC doet. Duidelijk zichtbaar is dat de beloning sinds 2005 niet meer is aangepast, mede door de omstandigheden. In de ogen van de RvC was het tijdstip aangebroken om de beloning naar een toekomstbestendig niveau voor de komende jaren te trekken, mede met het oog op het aantrekken van nieuwe commissarissen. Nog los van het feit dat het ook terecht is naar zittende commissarissen. Tegelijkertijd is duidelijk geworden in de eerste contacten over het voorstel, dat is allemaal vrij recent, dat er een verduidelijking noodzakelijk is van hoe de RvC tot het voorstel is gekomen en waarom dit een reële beloning is bij deze onderneming. Om het voorstel dan toch ter stemming te brengen leek de RvC niet juist. Het is vaak een gevoelig onderwerp. De RvC heeft besloten om bij de eerstkomende algemene vergadering die zich daartoe leent het punt terug te brengen. En waar nodig zal de RvC vooraf de voelhoorns verder uitsteken.

Er zijn verder geen vragen.

De Voorzitter dankt de aanwezigen uitdrukkelijk voor doelgerichte vragen. In de foyer staat een hapje en een drankje klaar. Hij sluit aan bij wat de heer Hillen heeft gezegd over het thema veiligheid en daagt de aanwezigen uit om wanneer zij naar huis rijden hun telefoon niet aan te raken. Hij dankt allen voor hun aanwezigheid en hoopt hen volgend jaar weer te zien.

Voorzitter
Sj.S. Vollebregt

30 oktober 2018

Secretaris
N. Schaeffer

30 oktober 2018